

Arnhem, vrijdag 20 september 2013

‘Knagend geweten, puur menselijk?’

Alex van Hooff

directeur Koninklijke Burgers' Zoo

interview door Bob Roelofs

Bob: Alex, 100 jaar jong, hoe voelt dat? *Alex:* Trots, op wat we bereikt hebben, de voorgangers, de familie, de 2^e generatie die het door de moeilijke oorlogsjaren heeft heen gehaald, waarbij natuurlijk de slag om Arnhem het zwaarst was. En mijn ouders die het sterk hebben vergroot. En op de medewerkers en alles wat we hebben gedaan. *Trots.* *Bob:* En nu werd het symbool het aardvarken. Knaagt die? *Alex:* Nou, hij krabt. Dat is het feestaardvarken, dat op dit moment in Arnhem ligt en

hopelijk nog een hele tijd daar zal blijven liggen. Een kunstwerk van Florentijn Hofman, 30 meter lang, 14 meter breed en negen meter hoog. En daarmee wilden we de band van ons dierenpark met de stad Arnhem benadrukken, maar ook versterken, want wij zijn heel trots op de stad en op de regio waar we zitten en we hopen dat dat vice versa is. Om dat samen te vieren hebben we het feestaardvarken gegeven. *Bob:* Zijn er nog dieren in deze Burgers' Zoo die knagen? *Alex:* Ja, we hebben natuurlijk genoeg knagers hier. We hebben zelfs het grootste knaagdier, de capibara, die zit, ligt en zwemt in de Bush. Maar ik denk natuurlijk ook aan 'Knagend geweten'. Gisteren hadden we College Tour met Frans de Waal. Dat wordt vanavond uitgezonden. Frans de Waal, een beroemd bioloog, die hier bij de apen onderzoek heeft gedaan en is gepromoveerd, en daar voor het eerst heeft waargenomen dat dieren zich kunnen verzoenen. Dat was destijds letterlijk en figuurlijk vloeken in de kerk. Dat kon niet, dieren waren instinctmatige wezens, die deden iets, vergaten wat ze hadden gedaan, en gingen weer naar het volgende. Hij heeft kunnen aantonen dat dit niet waar is. Ik zat daar toch weer over door te denken, want niets menselijks is dieren vreemd, om het zo te zeggen. Daarvan is een extreem voorbeeld. Ik denk dat het 2002 was, toen in Hradec Králové in Tsjechië een olifant zijn verzorger tegen een muur heeft aangedrukt en daarmee gedood. En dat dier heeft daarna niet meer gegeten, heeft zichzelf dus verhongerd, laten overlijden door niets meer tot zich te nemen. Dan wordt je snel verweten, je vermenselijkt. Dat klopt, maar dan vraag ik mij af, en ik ga hem nu niet invullen, dan denk ik dat knagend geweten niet iets is wat puur menselijk is, dat dit veel breder op deze wereld voorkomt. *Bob:* Mooi verhaal. Alex, je bent ook bezig met Future for Nature; haal je daar voor jouw geweten ook extra

energie uit? *Alex*: Ik weet niet of het zozeer de kant van geweten op moet. Dierentuinen werden vroeger natuurlijk gezien als de consumenten van de natuur. Dat klopte ook wel, als er een dier dood ging haalde je een nieuwe en klaar was je. Dat is helemaal gedraaid. Dierentuinen hebben fokprogramma's opgezet, kunnen de populaties zelf in stand houden. Dat is mooi. Maar dierentuinen gaan tegenwoordig gelukkig een stap verder en proberen mee te helpen in de natuurbescherming. In het verleden vertelde mijn vader veel op televisie. Ik zie de heer Halbertsma in de zaal, oud-directeur van het Wereld Natuur Fonds. Dierentuinen hielpen mee bij ledenwervingsacties. Tegenwoordig hebben we ook stichtingen. Een van die stichtingen die wij als dierenpark hebben is de Future for Nature Stichting. Die geeft prijzen aan jeugd onder de 30 die het verschil maakt in de natuur, in de natuurbescherming, echt in het veld. Daar zijn een paar hele gave voorbeelden van. Er is een dame, Lucy King, die werkt in Kenia. Daar hebben ze best grote problemen met olifanten. Die trekken soms de maisvelden, de velden van de boeren in. Als daar een kudde olifanten doorheen gaat, als u daar boer zou zijn, wordt u niet blij. Ze hebben van alles geprobeerd en Lucy King is er als onderzoeker achter gekomen dat olifanten als de dood voor bijen zijn. Ze heeft bijengeluid opgenomen, is dat gaan testen bij olifanten en heeft gezien dat als je het geluid van een zwerm bijen laat horen, boze bijen, dan is binnen tien seconden een groep van twintig olifanten weg. Het mooie is dus dat zij, door allemaal bijenkasten op te hangen, met draden ertussen, nu de velden met die gewassen erop beschermt. De aanvallen zijn met 98% teruggegaan. Dat is een enorm succes. De honing is ook nog een mooie bijvangst, want de mensen daar zijn gek op honing dus die verkopen ze. De boeren daar hebben nu een veel betere opbrengst van hun land, daarnaast de opbrengst van de honing en de olifanten kunnen doorgaan met het leven. Er is nog een bijzonder voorbeeld, Inza Koné, die werkt in Centraal Afrika. Hij is Israëliër, kwam daar naar toe, zag de mooie natuur, maar ook het illegaal kappen, illegaal jagen, zag dat je op de markt van alles kunt vinden wat je niet mag hebben, waar je niet op mag jagen. Toen is hij gaan kijken in de wetten, en er bleken allemaal wetten te zijn die regelen dat je niet mag stropen, maar die wetten werden niet gehandhaafd. Wat hij nu is gaan doen, is eigenlijk een beetje openbaar ministerie spelen. Hij is de wetten gaan handhaven. Hij ging daarbij niet voor de kleintjes, hij ging voor de top; in diverse landen waar hij nu actief is heeft hij al ministers achter de tralies gekregen. Wij zitten hier in het veilige Nederland achter een computertje, zijn aan het werk, wij kunnen gewoon over straat lopen. Maar Inza Koné moet elke dag achterom kijken of er niemand achter hem aan komt die het op hem heeft gemunt. Hij pakt de hot shots, de machtige mensen in die landen aan. Dat is wat wij met Future for Nature willen, de jongelui die het verschil maken in het veld, die willen we een erepodium geven, een prijs geven en zorgen dat zij doorgaan, stimuleren dat zij verder gaan met die natuurbescherming. *Bob*: Die prijs is ook de stimulans? *Alex*: Het is altijd een beetje de vraag hoe het uiteindelijk uitpakt. Ze krijgen sowieso € 50.000 per persoon, drie winnaars per jaar, dat is best een mooi bedrag. Er zijn al een paar winnaars die veel resultaat hebben gehad van de prijs, bijvoorbeeld een dame uit Bangladesh, waarbij de familie echt dacht je bent gek, je maakt ons tot schande, als je in je eentje de natuur ingaat om de tijgers te beschermen. Haar broers zaten hier tijdens de prijsuitreiking en toen pas begrepen ze wat hun zus deed. Hoe bijzonder het was, hoe goed het was. Iemand uit Iran die de cheeta's daar beschermt, werd eerst niet gezien, maar is nu een adviseur van het ministerie om natuurbescherming in Iran op een hoger plan te krijgen. We mogen niet zeggen dat dit door de prijs komt, want het komt door hen zelf, zij maken het verschil, maar die individuele idioten die met gevaar voor eigen leven de natuur beschermen, die willen we een plek geven en helpen om verder te gaan dan waar ze al zijn gekomen.